

jordbruksverket@jordbruksverket.se

Yttrande över remiss från Jordbruksverkets föreskrifter om veterinärers skyldighet att lämna uppgifter om användning av läkemedel för behandling av djur, saknr D 36

Sammanfattning

SLU tillstyrker i huvudsak remissens förslag men vill understryka vikten av:

- En balanserad implementering med fokus på nytta kontra administrativ börda.
- Löpande dialog med praktiserande veterinärer, universitet och branschorganisationer.
- Möjlighet att justera föreskrifterna utifrån erfarenheter efter införandet 1 oktober 2025.
- En fördjupad utredning om uppgiftsskyldighet för ”andra behandlingar än läkemedelsbehandlingar” och ”diagnoser utan behandling”. SLU menar att en sådan uppgiftsskyldighet är nödvändig för att uppfylla syftet med djurhälsodata.
- Att inkludera mängden läkemedel även för andra läkemedel än antimikrobiella läkemedel.
- Att lagstöd snarast kommer till stånd så att insamlingen av djurhälsodata skyndsammast kan återupptas.

Specifika synpunkter

1. Allmän syn på föreskrifterna

SLU ställer sig positivt till att Jordbruksverket genomlyser och uppdaterar föreskrifter kring rapportering av veterinär användning av läkemedel.

SLU instämmer i förslaget att EU:s krav kompletteras med de uppgifter som behövs för att uppfylla syftet med djurhälsodata och understryker vikten av att

lagstöd snarast kommer till stånd så att insamlingen av djurhälsodata skyndsammast kan återupptas. SLU ser en systematisk insamling av djursjukdata som ett viktigt steg för att långsiktigt säkra hållbar djurhållning och läkemedelsanvändning i Sverige.

SLU instämmer i de skäl för kompletteringen som Jordbruksverket beskriver såsom bekämpning av antimikrobiell resistens (AMR), att följa djurhälsoläget, kommunicera nationella mervärden, bedriva djurhälso- och avelsarbete, och SLU betonar särskilt uppgifternas betydelse för forskningen för en bättre djur- och folkhälsa och för en ur alla aspekter hållbar djurhållning. Utöver dessa skäl vill SLU tydliggöra vikten av att kunna följa och utvärdera användning också av andra läkemedel än antimikrobiella liksom av andra behandlingar, samt vikten av att inkludera diagnoser utan läkemedelsbehandling för att få en korrekt bild av hälsoläget. I takt med att den förebyggande djurhälsovården ökar och vissa individbehandlingar (som till exempel antibiotikabehandling av kliniska mastiter) minskar, behöver vi kunna följa hälsoläget baserat på andra indikatorer än läkemedelsanvändning.

SLU beklagar därför att det inte varit möjligt för Jordbruksverket att i sitt föreskriftsarbete inkludera ”andra behandlingar än läkemedelsbehandlingar” och ”diagnoser utan behandling” och påpekar vikten av att sådana bör ingå för att fylla syftet med djurhälsodata. SLU föreslår därför att den fördjupade utredning som Jordbruksverket menar krävs skyndsamt genomförs och att nu föreslagna föreskrifter kompletteras med uppgiftsskyldighet för samtliga behandlingsorsaker och för samtliga diagnoser som föranlett veterinär undersökning så snart utredningen är klar. För att inte fördröja återupptagandet av insamling av djurhälsodata instämmer SLU i att denna komplettering kan göras efter ikraftträdandet för dessa föreskrifter (1 oktober 2025).

SLU instämmer i att det är viktigt att följa djurhälsan för häst på samma sätt som för övriga djurslag, och att registrera samtliga diagnoser och behandlingar, inte bara behandling med antimikrobiella läkemedel.

2. Styrkor i föreskriftsförslaget

Integrationen av EU-krav (bl.a. art. 57 EU-förordning 2019/6) med nationella behov är genomtänkt.

Tydlig struktur med separata kapitel för gemensamma och djurslagsspecifika krav.

Stegvis införande (fram till 2029 för vissa djurslag) skapar realistiska förutsättningar för anpassning.

3 kap. Särskilda bestämmelser om vissa djurslag och djurslagsgrupper

4 § Uppgifter om ålderskategori

SLU instämmer i förslaget att beskriva ålderskategorier, detta för att få en enhetlig rapportering och är ett tydligt förbättringssteg.

Det är positivt att hänsyn tagits till administrativ börda, särskilt för e-tjänstanvändare.

3 kap. Särskilda bestämmelser om vissa djurslag och djurslagsgrupper

5 § Uppgifter om individnummer för nötkreatur

SLU tillstyrker förslaget att för nötkreatur ange individnummer och understryker att behovet motiveras av långt fler skäl än enbart avelsarbete. Rapportering av individnummer innebär bland annat att flera diagnoser och behandlingar kan knytas till aktuell individ samt att uppgifterna kan kopplas samman med andra uppgifter om djuret. Detta är centralt för användningen i djurhälsoarbete, arbete mot antimikrobiell resistens, uppföljning av djurhälsoläget och läkemedelsanvändning, behandlingsstrategier och -effekter samt i forskning.

3. Förbättringsförslag

Trots den överlag genomarbetade strukturen finns punkter som kan utvecklas:

a) Klinisk relevans kontra rapporteringskrav

Veterinär journalföring bör gynna kliniskt beslutsfattande och patientsäkerhet, likväl som att kunna följa djurhälsoläget och att bedriva förebyggande djurhälsoarbete. SLU föreslår därför att:

- Integrationen mellan rapporteringssystem och journalsystem måste förstärkas, gärna genom statligt stöd till systemleverantörer.
- Fler parametrar ska kunna överföras automatiskt, t.ex. dosering och diagnoskod.
- Lista av diagnoser är svår att använda på verksamheter där djuret kan vårdas för flera sjukdomar/skador samtidigt. Exempelvis hittas inte kastration alls. Det skulle vara önskvärt med en enklare lista där det är möjligt att rapportera mer övergripande (typ ögon, kolik, sårskada) som går att koppla mot diagnosregister som flera olika djursjukhus (sport- och sällskapsdjur) använder. Denna blir ännu mer intressant för hund och katt då antalet olika sjukdomar som behandlas är större.

Uppgifter om samtliga behandlingar med läkemedel (1 §)

5 § Uppgifter om diagnos eller annan orsak till behandlingen

SLU instämmer i förslaget att diagnos eller annat skäl till behandlingen anges enligt Jordbruksverkets lista, detta för att få en enhetlig rapportering. SLU menar

dock att en översyn av Jordbruksverkets lista av diagnoser och behandlingar är nödvändig för att fylla syftet med djurhälsodata.

b) Undantag vid småskalig vård av sällskapsdjur

Reglerna riskerar att skapa en oproportionerlig börda för små aktörer (exv. veterinärer på mindre smådjurskliniker). SLU föreslår:

En tydlig tröskel eller minimigräns för rapporteringsskyldighet för sällskapsdjur, särskilt när antibiotika ej är involverat.

c) Viktigt att tänka större än DVs behov, när rapportering ska gälla alla typer av verksamheter. Vi tänker här särskilt på djurkliniker för sport- och sällskapsdjur.

Rapportering av anläggning. Veterinärverksamhet ska inte registreras som anläggning (kontrollerad mot SJV), då är det svårt att rapportera numret på djur som behandlas på plats. Gäller inte heller smådjur som är sällskapsdjur, vissa uppfödare kan behöva ett anläggningsnummer men inte resten. Viktigt att systemet anpassas så att rapportering av tekniskt möjligt för alla grupper.

"1 § En veterinär ska för behandlingar med läkemedel enligt 2 kap. 1 §, utöver de uppgifter som han eller hon ska lämna enligt 2 kap. 3–7 §§, lämna 6

a. de uppgifter om anläggning, djurkategori, ålderskategori samt individ-nummer som framgår av 2–5 §§."

d) Vetenskaplig tillgång till data

SLU, som ansvarar för utbildning och forskning inom veterinärmedicin, ser gärna att insamlade data kan:

- Tillgängliggöras (anonymiserat) för forskning och analys.
- Underlätta epidemiologiska sammanställningar och utvärdering av behandlingspraxis.

Andra läkemedel än antimikrobiella läkemedel (7 §)

SLU håller inte med Jordbruksverket vad gäller förslaget om att mängden läkemedel som har använts bör undantas från rapporteringen för andra läkemedel än antimikrobiella läkemedel. SLU menar att uppföljning och utvärdering av läkemedelsanvändning är angelägen också för andra läkemedel såsom exempelvis antiinflammatoriska medel och hormonpreparat. Jordbruksverkets förslag skulle också innebära olika rapporteringsförfarande för olika läkemedel, vilket riskerar att skapa förvirring hos veterinärkåren och påverka kvaliteten av data vad gäller antimikrobiella läkemedel. Aktuella uppgifter (styrka, dosering och behandlingstidens längd) har sedan länge varit ett krav i veterinärers journalföring varför merarbetet att rapportera in dessa skulle vara begränsat.

4. Kommentar till konsekvensutredningarna

Det är mycket positivt att Jordbruksverket gjort en gedigen analys av:

- Administrativ kostnad per företag.
- Alternativa lösningar.
- Tidsåtgång per typ av behandling.

Det är dock viktigt att denna kostnadsbörda fortlöpande utvärderas i relation till samhällsnyttan, och att det finns en snabb kanal för återkoppling från veterinärpraktiken om systemfel eller inrapporteringssvårigheter uppstår.

Beslut om detta yttrande har på rektors uppdrag fattats av dekan Nils Fall efter föredragning av koordinator Linda Ferngren. Innehållet har utarbetats av professor Henrik Rönnberg vid institutionen för husdjurens biovetenskaper.

Nils Fall

Linda Ferngren